

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України
«Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення
окремих положень податкового законодавства»

1. Мета

Метою прийняття проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення окремих положень податкового законодавства» (далі – законопроект) є:

удосконалення окремих норм Податкового кодексу України (далі – Кодекс) щодо оподаткування платників податків в умовах дії угоди про розподіл продукції для видобування корисних копалин, крім вуглеводневої сировини;

узгодження положень Кодексу та законодавства у сфері лісового господарства.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

В частині удосконалення окремих норм Кодексу щодо оподаткування платників податків в умовах дії угоди про розподіл продукції для видобування корисних копалин, крім вуглеводневої сировини

Відповідно до частини другої статті 25 Закону України від 14.09.1999 № 1039-XIV «Про угоди про розподіл продукції» під час виконання угод про розподіл продукції інвестор (оператор) сплачує податки та збори (обов'язкові платежі), визначені Кодексом, а також єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування українських працівників та іноземців, найнятих на роботу в Україні.

Згідно із статтею 7 Кодексу будь-які питання щодо оподаткування регулюються цим Кодексом і не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України.

Статтею 335 Кодексу встановлено порядок оподаткування інвестора під час виконання угод про розподіл продукції, пунктом 335.2 якої, визначено, що під час виконання угод про розподіл продукції інвестор (оператор) сплачує податок на додану вартість, податок на прибуток підприємств та рентну плату за користування надрами для видобування корисних копалин.

Водночас відповідно до пункту 335.1 статті 335 Кодексу протягом строку дії угод про розподіл продукції і в межах діяльності, пов'язаної з виконанням такої угоди, стягнення з інвестора загальнодержавних та місцевих податків та зборів, передбачених цим Кодексом, крім передбачених пунктом 335.2 статті 335 Кодексу, замінюється розподілом виробленої продукції між державою та інвестором на умовах такої угоди.

На сьогодні в Україні укладені і діють угоди про розподіл продукції для видобування вуглеводневої сировини. Технологічні процеси видобування вуглеводнів не передбачають використання великих площ земельних ділянок та утворення значної кількості відходів.

Водночас діяльність добувних підприємств, що здійснюють видобування твердих корисних копалин, передбачає використання значних площ земельних ділянок для розміщення виробничих та допоміжних будівель (споруд) та забезпечення правил промислової санітарії, а також передбачає утворення значної кількості відходів видобувної промисловості, викидів в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення (у тому числі двоокису вуглецю), скидів у водні об'єкти.

З урахуванням того, що Уряд розглядає питання укладення угод про розподіл продукції для видобування інших корисних копалин, крім вуглеводневої сировини, доцільно передбачити оподаткування інвесторів (операторів) за відповідними угодами про розподіл продукції екологічним податком та платою за землю, що сприятиме забезпеченню справедливих та недискримінаційних умов для всіх видобувних компаній незалежно від режиму оподаткування.

В частині узгодження положень Кодексу та законодавства у сфері лісового господарства

Рахункова палата рекомендувала розробити законопроект щодо приведення норм Кодексу в частині рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів до галузевого законодавства з огляду на те, що лісова промисловість України перейшла на європейські стандарти класифікації та вимірювання лісо- та пиломатеріалів. Зокрема, деревина дров'яна поділяється на:

деревина дров'яна **промислового використання** (лісоматеріали хвойних та листяних порід деревини у вигляді колод, очищених від сучків, як правило з корою, призначені для промислового використання у виробництві теплової та електроенергії, трісок, стружок, піролізу, гідролізу тощо);

деревина дров'яна **непромислового використання** (лісоматеріали хвойних та листяних порід деревини, розрізані вздовж і поперек та/або колоті, що використовуються у якості палива в таких побутових пристроях для спалювання деревини, як печі, каміни і системи центрального опалення).

Одночасно відповідно до пункту 256.9 статті 256 Кодексу визначено, що до дров'яної деревини належать сортименти, які можна використовувати **для технологічних потреб**, а також які **непридатні для промислової переробки (дрова паливні)**. На дров'яну деревину, використану для технологічних потреб, донараховується рентна плата за результатами фактичної заготівлі у розмірі 70 % ставок рентної плати за ділову дрібну деревину відповідної лісової породи.

Невідповідність класифікації дров'яної деревини призводить до нездійснення лісокористувачами донарахування рентної плати за результатами фактичної заготівлі дров'яної деревини, використаної для технологічних потреб.

Отже, з метою належного здійснення лісокористувачами донарахування рентної плати, а також можливості адміністрування цього податку контролюючими органами норми Кодексу щодо класифікації дров'яної деревини необхідно привести у відповідність до галузевої класифікації (Інструкція з ведення електронного обліку деревини затверджена наказом Міністерства

захисту довкілля та природних ресурсів України від 27.09.2021 № 621, яка зареєстрована в Міністерстві юстиції України 13 жовтня 2021 року за № 1343/36965).

3. Основні положення проекту акта

Законопроектом передбачено внести зміни до Кодексу, якими запропоновано:

1) доповнити перелік податків, які сплачуються під час виконання угод про розподіл продукції для видобування корисних копалин, крім вуглеводневої сировини, екологічним податком та платою за землю;

2) класифікацію дров'яної деревини змінити з:

«дров'яна деревина, яка використовується для технологічних потреб» на «деревина дров'яна промислового використання»;

«дров'яна деревина, яка непридатна для промислової переробки (дрова паливні)» на «деревина дров'яна непромислового використання».

4. Правові аспекти

Кодекс;

Закон України від 08.09.2005 № 2860-IV «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів»;

Закон України від 14.09.1999 № 1039-XIV «Про угоди про розподіл продукції»;

постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1142 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених і контролю за неперевищенням обсягу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених»;

наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 27.09.2021 № 621 «Про затвердження Інструкції з ведення електронного обліку деревини».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребує додаткових витрат із державного та місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Законопроект не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Законопроект потребує погодження з Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України, Міністерством цифрової трансформації України, Державною регуляторною службою України, Державною податковою службою України та Державним агентством лісових ресурсів України.

Законопроект потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У законопроекті відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції; стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи законопроекту не проводилися.

Законопроект потребує визначення доцільності проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції.

8. Прогноз результатів

Законопроект забезпечить:

встановлення справедливих та недискримінаційних умов для всіх гірничих підприємств, що видобувають корисні копалини, крім вуглеводневої сировини, незалежно від режиму оподаткування;

узгодження положень Кодексу та законодавства у сфері лісового господарства;

належне здійснення лісокористувачами донарахування рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів за результатами фактичної заготівлі дров'яної деревини, використаної для технологічних потреб;

можливість адміністрування контролюючими органами рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО

«___» _____ 2025 р.